

2101000106020078
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF ARTS (THIRD YEAR)
(SIXTH SEMESTER)
ECONOMICS - XXI - B (LABOUR ECONOMICS - II)
-LEVEL 2

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF ARTS (THIRD YEAR) (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject : **ECONOMICS - XXI - B (LABOUR ECONOMICS - II)-LEVEL 2**
 - c. Subject Code No : **2101000106020078**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
 3. Figures to the right indicate full marks of the question.
 4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 (અ) નીચે આપેલા MCQ ફરજિયાત છે.

10

(A) The following MCQs are compulsory.

1. દેશમાં વરસાદ આધારિત ખેતી (આકાશી ખેતી) ને કારણે કયા પ્રકારની બેકારી ઉદ્ભવે છે?

(અ) મોસમી બેકારી

(બ) પ્રચ્છન્ન બેકારી

(ક) ગુપ્ત બેકારી

(ડ) ચક્રિય બેકારી

What type of unemployment arises due to rain-fed agriculture (sky farming) in the country?

(A) Seasonal unemployment

(B) Voluntary unemployment

(C) Hidden unemployment

(D) Cyclical unemployment

2. દેશમાં કયા ક્ષેત્રના ધીમા વિકાસને કારણે રોજગારીનું સર્જન થઈ શકતું નથી?

(અ) માળખાગત સુવિધા

(બ) સેવા ક્ષેત્ર

(ક) ઔદ્યોગિક ક્ષેત્ર

(ડ) અસંગઠિત ક્ષેત્ર

Which sector in the country cannot generate employment due to slow growth?

(A) Infrastructure

(B) Service area

(C) Industrial sector

(D) Unorganized sector

3. કયા પ્રકારનું વેતન શ્રમિકો માટે આદર્શ વેતન છે?
- (અ) વાજબી (બ) જીવન યોગ્ય
(ક) ગુરુત્તમ (ડ) લઘુત્તમ
- What type of wage is the ideal wage for workers?
- (A) Reasonable (B) Worthy of life
(C) Correspondence (D) Minimum
4. શ્રમિકો એકજ વ્યવસાયમાં એક સ્થળેથી બીજા સ્થળે કે અન્ય વ્યવસાયમાંથી બીજા વ્યવસાયમાં જાય છે તેને શું કહેવાય.
- (અ) શ્રમની ઉત્પાદકતા (બ) શ્રમની ગેરહાજરી
(ક) શ્રમની ભૌગોલિકતા (ડ) શ્રમની ગતિશીલતા
- Workers moving from one place to another or from one occupation to another in the same occupation is called.
- (A) Productivity of Labour (B) Absence of labor
(C) Geography of Labor (D) Labor mobility
5. શ્રમિકો જે સ્થાને કામ કરે ત્યાં પરિસ્થિતિ પ્રતિકૂળ હોય તો ઉત્પાદકતામાં કેવો ફેરફાર થશે?
- (અ) તટસ્થ (બ) વધારો
(ક) સુધારો (ડ) ઘટાડો
- How will productivity change if conditions are unfavorable where the workers work?
- (A) Neutral (B) increase
(C) Amendment (D) decrease
6. માનવશક્તિના સફળ આયોજન માટેની પૂર્વ શરતો કઈ છે?
- (અ) ઉચ્ચ કક્ષાના પ્રબંધનનું સમર્થન
(બ) આયોજનની સર્વશ્રેષ્ઠ પધ્ધતિઓ
(ક) સંપૂર્ણ વ્યક્તિગત રેકોર્ડો
(ડ) આપેલ તમામ
- What are the pre-conditions for successful manpower planning?
- (A) Support of higher level management
(B) Best practices of planning
(C) Complete personal records
(D) All given

7. વેતન અંગેનો 'લોખંડી નિયમ' એટલે
 (અ) વેતન ભંડોળ સિધ્ધાંત
 (બ) સામુહિક સોદાબાજી
 (ક) સીમાંત ઉત્પાદકતા સિધ્ધાંત
 (ડ) વેતનનો જીવન નિર્વાહ

The 'Iron Rule' of Wages is

- (A) Principle of Wages Funding
 (B) Best practices of planning
 (C) Theory of Marginal Productivity
 (D) Living wage

8. રોજગારી અને શ્રમની કિંમત નક્કિ કરવામાં કઈ નીતિ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે?

- (અ) વેતન નીતિ (બ) આર્થિક નીતિ
 (ક) સામાજિક નીતિ (ડ) શ્રમિક નીતિ

What policy plays an important role in determining employment and the price of labor?

- (A) Wage Policy (B) Economic Policy
 (C) Social policy (D) Labor policy

9. કયા વર્ષથી ઔદ્યોગિક વિવાદ કચદાનો અમલ શરૂ થયો?

- (અ) ૧૯૪૭ (બ) ૧૯૪૯
 (ક) ૧૯૫૩ (ડ) ૧૯૬૩

From which year the Industrial Disputes Act came into force?

- (A) 1947 (B) 1949
 (C) 1953 (D) 1963

10. કઈ નીતિ શ્રમિકોના વેતનોનું સંરક્ષણ કરીને શ્રમિકોના શોષણને નાબુદ કરે છે?

- (અ) આર્થિક નીતિ (બ) બિન આર્થિક નીતિ
 (ક) વેતન નીતિ (ડ) સામાજિક નીતિ

Which policy eliminates exploitation of workers by protecting workers' wages?

- (A) Economic Policy (B) Non economic policy
 (C) Wage policy (D) Social policy

(B) Fill in the blank given below

1. _____ મુજબ કર્મચારીઓ અથવા મજૂર સંગઠનોની સોદાબાજી અંગેની સાપેક્ષ તાકાત દ્વારા, વેતનો નિર્ધારિત થાય છે.
_____ Wages are determined by the relative bargaining power of employees or labor organizations.
2. ડેવિડ રીકાર્ડોએ, 'જીવન નિર્વાહ સિધ્ધાંત તેમના પુસ્તક _____ માં રજૂ કર્યો હતો.
David Ricardo presented the theory of subsistence in his book _____.
3. ભારત સરકારે _____ વર્ષમાં 'બાળ મજૂર પ્રતિબંધ અધિનિયમ' પસાર કર્યો હતો.
The Government of India passed the 'Child Labor Prohibition Act' in _____ year.
4. 'જો શ્રમિકોને તેમના નિર્ણયો લેવાની પ્રક્રિયા પર અસર કરવાનું ક્ષેત્ર કોઈપણ કક્ષાએ કે સ્તરે કે સંચાલકીય બાબતોમાં આપવામાં આવે તો તેને શ્રમિકોની સંચાલકીય ભાગીદારી કહી શકાય.' આ વ્યાખ્યા _____ અર્થશાસ્ત્રીએ આપી છે.
'If workers are given the scope to influence their decision-making process at any level or level or in managerial matters, it can be called workers' managerial participation.' This definition is given by _____ economist.
5. સ્ત્રીઓ દ્વારા નેતૃત્વ સંભાળાયેલું હોય તેવો પ્રથમ ભારતીય મજૂર સંઘ _____ હતો.
The first Indian labor union to be headed by women was _____.

Q.2 નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.)

10

Answer the following questions in brief. (All questions are compulsory.)

1. ઔદ્યોગિક ઝઘડો એટલે શું?
What is industrial strife?

2. આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમ સંગઠન (ILO)ની સ્થાપના ક્યારે થઇ અને તેના હેતુઓ જણાવો.
When was the International Labor Organization (ILO) established and state its objectives.
3. બાળમજૂરી અટકાવવા માટેના મુખ્ય કાયદાઓના નામ આપો.
Name the main laws to prevent child labour.
4. I.N.T.U.C આખું નામ જણાવો.
State the full name of I.N.T.U.C.
5. તાળાબંધીનો અર્થ જણાવો.
Explain the meaning of lockdown.

Q.3 સામુહિક સોદાશક્તિનો સિદ્ધાંત અને અધિશેષ આવકનો સિદ્ધાંત સમજાવો **13**
Explain the theory of collective bargaining power and the theory of surplus income

અથવા
OR

ભારતમાં સામાજિક સલામતીની યોજનાઓનું મૂલ્યાંકન કરો. **13**
Evaluate the social security schemes in India.

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) **12**
Write a short note. (Any two)

1. આંતરરાષ્ટ્રીય મજૂર સંઘના ઉદ્દેશો.
Objectives of the International Labor Union.
2. ભારતમાં સ્ત્રી કામદારોની સમસ્યાઓ.
Problems of women workers in India.
3. ભારતના શ્રમિક સંગઠનોની નબળાઈઓ.
Weaknesses of labor organizations in India.
4. બાળમજૂરી.
Child labour.
